

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2011/297

BETREFT: minder scherpe maximumfactuur (verschil in bijdrage en betalen voorschot).

1 PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 20.10.2011

1.2 Verzoeker

Mevrouw [X], ouder van leerlingen in het 4^e en 5^e leerjaar.

1.3 Verweerder

/

1.4 CZB

Bij e-mailbericht van 20 oktober 2011 zendt de vragende partij haar vraag aan het secretariaat van de Commissie.

Bij e-mailbericht van 25 oktober 2011 nodigt het secretariaat de vraagsteller uit voor de zitting van 7 november 2011 en verzoekt om aanvullende informatie (o.a. schoolreglement, bijdrageregeling ..).

Bij e-mailbericht van 27 oktober bezorgt de vraagsteller het gevraagde en deelt mee niet aanwezig te kunnen zijn op de zitting.

2. INHOUD van de VRAAG:

De vraagsteller heeft een vraag i.v.m. de maximumfactuur voor openluchtklassen. Zij stelt dat haar kinderen (nu in het 4^e en 5^e leerjaar) van school veranderd zijn (wegens verhuis). Zij kregen een brochure i.v.m. de sneeuwklassen die in het volgend schooljaar georganiseerd worden. Daaruit blijkt dat niet aan alle kinderen hetzelfde bedrag aangerekend wordt. Er zijn nl. 3 verschillende prijzen:

- 360 euro voor wie nieuw is op school;
- 260 euro voor wie reeds meeding op sportklassen;
- 165 euro voor wie reeds meeding op sport- en zeeklassen.

Zij vraagt of een school voor één en dezelfde activiteit een verschillend bedrag mag aanrekenen aan de leerlingen en meent dat dit misbruik maken is van de regelgeving omtrent de maximumfactuur.

Zij vraagt of de school kan eisen dat ouders nu al in schijven beginnen betalen voor de sneeuwklassen die pas in 2013 georganiseerd worden.

3. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur: 7 november 2011, 14.30 uur.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Walter Cools, Hilde Timmermans, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

/

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Artikel 27

In de door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

De lijst met materialen die bij gebruik kosteloos ter beschikking dienen gesteld te worden om de eindtermen te realiseren of de ontwikkelingsdoelen na te streven, vormt een bijlage 1 bij dit decreet.

Artikel 27bis

§ 1. Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor:

1° activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen;

2° verplichte materialen die niet begrepen zitten onder artikel 27 en waarvan de ouders het te besteden bedrag niet zelf kunnen bepalen;

3° meerdaagse extra-muros activiteiten.

§2. Het maximumbedrag van de bijdrage in §1, 1° en 2°, wordt als volgt bepaald:

- voor het kleuteronderwijs: 20 euro;

- voor het lager onderwijs: 60 euro.

Deze bedragen zijn van toepassing vanaf het schooljaar volgend op de goedkeuring van het

decreet nieuwe financiering leerplichtonderwijs.

.....

§3 ..

§4. Vanaf het schooljaar volgend op de goedkeuring van het decreet nieuwe financiering leerplichtonderwijs, mag er in het kleuteronderwijs geen bijdrage meer worden gevraagd voor meerdaagse extra-muros activiteiten.

Vanaf het schooljaar volgend op de goedkeuring van het decreet nieuwe financiering leerplichtonderwijs, bedraagt de bijdrage voor meerdaagse extra-muros activiteiten maximaal 360 euro voor het volledige lager onderwijs.

Artikel 27ter

§1. De kosten die niet vervat zitten in artikel 27bis, §1, zijn niet onderworpen aan de maximumfactuur. Deze kosten worden kenbaar gemaakt in de bijdrageregeling. De gevraagde kostprijs moet steeds in verhouding zijn tot de geleverde prestatie.

§2. Na overleg binnen de schoolraad legt het schoolbestuur de lijst vast van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, zoals bepaald in artikel 27bis en §1 van dit artikel evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

§3. Vragen in verband met de toepassing van de beginselen vermeld in de artikelen 27, 27bis en 27ter en klachten in verband met inbreuken op deze beginselen kunnen door iedere belanghebbende ingediend worden bij de Commissie Zorgvuldig Bestuur, bedoeld in artikel V.21 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek.

Artikel 37

§1. 1. Een schoolbestuur moet, met uitzondering van de ziekenhuisscholen, voor elk van zijn scholen met toepassing van de regelgeving inzake medezeggenschap een schoolreglement opstellen dat de betrekkingen tussen het schoolbestuur en de ouders en leerlingen regelt.

§3. Voor het lager onderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen:

1° het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de interne beroepsmogelijkheden;

2° de procedure volgens dewelke getuigschriften basisonderwijs worden toegekend en de procedure volgens dewelke een beroep kan ingediend worden tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift basisonderwijs;

3° bepalingen in verband met onderwijs aan huis;

4° richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen;

5° afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten;

6° geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse Gemeenschap en de rechtspersonen die daarvan afhangen;

7° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27ter, §2;

.....

§4. Het schoolbestuur informeert de ouders over het schoolreglement voorafgaand aan de inschrijving van het kind en bij elke wijziging. Daarbij moeten de volgende principes in acht worden genomen :

1° voorafgaand aan een inschrijving wordt het schoolreglement schriftelijk of via elektronische drager aangeboden en verklaren de ouders zich er schriftelijk mee akkoord;

2° bij elke wijziging van het schoolreglement informeert het schoolbestuur de ouders schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en ouders geven opnieuw schriftelijk akkoord. Indien de ouders zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van het kind een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar;

3° het schoolbestuur vraagt de ouders of ze een papieren versie van het schoolreglement wensen te ontvangen;

4° een wijziging van het schoolreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het

daaropvolgende schooljaar tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.

.....

Artikel 76

Ieder schooljaar krijgen de schoolbesturen een werkingsbudget voor de werking, de uitrusting, het groot onderhoud van hun scholen, voor het werken aan rationeel energiegebruik in hun scholen en tegemoet te komen aan de kosteloosheid als vermeld in artikel 27.

Bij de aanwending van het werkingsbudget moet ieder schoolbestuur rekening houden met een gelijke behandeling van al zijn gefinancierde of gesubsidieerde scholen en van al zijn leerlingen.

* Decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 17. De schoolraad heeft ten behoeve van al het personeel, leerlingen en ouders een communicatie- en informatieplicht over de wijze waarop hij zijn bevoegdheden uitoefent.

Art. 21. De inrichtende macht overlegt met de schoolraad over

1° het opstellen of wijzigen van

a) het schoolreglement;

b) de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de regeling inzake de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend, voor zover deze regelingen niet zijn opgenomen in het schoolreglement;

.....

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

* Omzendbrief BaO/2007/05 van 22 juni 2007 betreffende kostenbeheersing in het basisonderwijs.

4.2 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.3. Advies

4.3.1 Algemeen

De kosteloosheid van het basisonderwijs zoals dat in internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs is omschreven, houdt in dat er in het door de gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde lager onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Evenmin kunnen er bijdragen worden gevraagd voor kosten die gemaakt worden om een eindterm te bereiken of een ontwikkelingsdoel na te streven. Dat houdt niet in dat aan de ouders nooit geldelijke bijdragen kunnen worden gevraagd.

In aanvulling op het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen de scholen, met het oog op het optimaliseren van het onderwijsaanbod, voor leerlingen onderwijsactiviteiten organiseren die niet noodzakelijk zijn voor het bereiken van de eindtermen en het nastreven van de

ontwikkelingsdoelen, zowel binnen als buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen. Sommige van deze activiteiten kunnen zij voor de leerlingen verplichtend stellen. Voor deze bijkomende activiteiten geldt het principe van de kosteloosheid niet. Het decreet basisonderwijs voert op dat punt geen kosteloosheid in, maar beoogt een kostenbeperking te realiseren. Het decreet stelt daarom maximumbedragen vast die de school kan vragen voor een aantal activiteiten die niet noodzakelijk zijn om de eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven.

Daarnaast kunnen ook bijdragen worden gevraagd voor afzonderlijke dienstverlening (zoals maaltijden, middagtoezicht) die niet verplicht gesteld kan worden. Dergelijke bijdragen moeten in een correcte verhouding staan tot de werkelijke kostprijs van de verleende diensten.

De onderwijsregelgeving bepaalt dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de schoolraad en dat er afwijkingen zijn voor minder gegoede ouders. De vergelijking tussen te maken kosten en gevraagde bijdragen dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders via het schoolreglement duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

4.3.2. Maximumfactuur voor meerdaagse activiteiten extra muros

Het schoolbestuur kan aan de ouders een bijdrage vragen voor activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de eindtermen of het nastreven van de ontwikkelingsdoelen. Het maximumbedrag van deze bijdrage is sinds schooljaar 2008-2009 voor het kleuter- en het lager onderwijs op respectievelijk 20 en 60 euro per leerjaar vastgesteld. Voor meerdaagse activiteiten extra muros zoals bos-, zee- en sneeuwklassen, mag maximaal 360 euro voor het volledig lager onderwijs gevraagd worden.

De school waarover de vraag handelt vraagt, volgens de door de vraagsteller verstrekte informatie, voor de in het schooljaar 2012-2013 geplande sneeuwklassen een verschillende bijdrage naargelang de leerlingen in de voorgaande jaren al dan niet op zee- en/of sportklassen zijn geweest. Aldus wordt voor leerlingen die pas in het schooljaar 2011-2012 zijn ingeschreven het volledige bedrag van de maximumfactuur van 360 euro aangerekend. Voor leerlingen die in het verleden enkel aan de sportklas deelnamen wordt 260 euro aangerekend. Voor leerlingen die zowel op zee- als op sportklas zijn geweest, bedraagt de kostprijs 165 euro.

Activiteiten zoals zee-, sport- of sneeuwklassen zijn niet strikt verplicht. Het gaat niettemin om onderwijsactiviteiten waaraan maximale deelname van alle leerlingen wordt nagestreefd. Een schoolbestuur dat beslist om onderwijs te organiseren met middelen van de Vlaamse Gemeenschap en met eigen middelen, moet de in dat kader georganiseerde onderwijsactiviteiten voor elke leerling onder gelijke voorwaarden toegankelijk stellen. Het algemene beginsel van de gelijke behandeling wordt nog bij decreet bevestigd voor zover het activiteiten betreft waarvoor (gedeeltelijk) ook een beroep wordt gedaan op het werkingsbudget. Het artikel 76 van het decreet basisonderwijs bepaalt dat bij de aanwending van het werkingsbudget ieder schoolbestuur rekening moet houden met een gelijke behandeling van al zijn gefinancierde of gesubsidieerde scholen en van al zijn leerlingen.

De Commissie acht het hanteren van verschillende tarieven voor sneeuwklassen in functie van de al dan niet deelname in eerdere leerjaren aan georganiseerde zee- of sportklassen, niet toelaatbaar omdat daarbij een criterium voor ongelijke behandeling wordt toegepast waar geen goede grond voor te vinden is.

Verder is de Commissie zorgvuldig bestuur van oordeel dat gedifferentieerde bijdragen voor deelname aan sommige onderwijsactiviteiten niet te verzoenen zijn met de Vlaamse regelgeving met betrekking tot de beperking van de kosten voor het basisonderwijs waar de gehanteerde formule blijkbaar wel rekening probeert mee te houden.

Sinds schooljaar 2008-2009 geldt voor meerdaagse extramurale activiteiten de minder scherpe maximumfactuur die voor het volledig lager onderwijs 360 euro bedraagt.

De Commissie is van oordeel dat het hanteren van een verschillend bedrag zoals hier bedoeld onverenigbaar is met de invoering van de minder scherpe maximumfactuur.

Door het vragen van gedifferentieerde bijdragen stemt de bijdrage die voor de sneeuwklassen gevraagd wordt niet voor iedere leerling overeen met de kostprijs ervan. Leerlingen die al aan eerdere extramurale activiteiten deelnamen betalen minder dan leerlingen die aan geen of slechts aan één van de activiteiten deelnamen en krijgen dus meer voor het bedrag van 360 euro. Een poging om de maximumfactuur van 360 euro te eerbiedigen kan er onmogelijk toe leiden dat sommige leerlingen tijdens hun loopbaan in die school voor die 360 euro aan de sneeuwklas deelnemen, andere aan de sneeuwklas en de sportklas, nog andere aan de sneeuwklas, de sportklas en de zeeklas. De Commissie zorgvuldig bestuur acht het onaanvaardbaar dat een schoolbestuur voor onderwijsactiviteiten zelf een verschil in behandeling onder haar leerlingen zou creëren. Een schoolbestuur dat extra middelen ter beschikking wil stellen om meerdere activiteiten extra muros mogelijk te maken moet daarbij altijd blijven uitgaan van het principe dat kosten voor de afzonderlijke activiteiten, behoudens individuele, sociaal gemotiveerde afwijkingen, op gelijke wijze aan de leerlingen worden aangerekend.

4.3.3 Betaling in schijven. Spaarplan

Het bedrag voor de sneeuwklassen die in het schooljaar 2012-2013 plaatsvinden, wordt in schijven opgevraagd. Het infoboekje over de sneeuwklas 2012-2013 uitgaande van de school en bestemd voor de ouders bepaalt hierover het volgende: “Omdat wij ook in schijven betalen aan de organisatie (bedoeld wordt: de v.z.w. Openluchtklassen – Guimardstraat – Brussel), is de betaling in één keer niet mogelijk!”. Voor de leerlingen die 360 en 260 euro moeten betalen, moet, de grote vakantie uitgezonderd, iedere maand 30 euro betaald worden, met een eerste betaling in oktober 2011 en een laatste betaling in november of juni 2012. Voor leerlingen die slechts 165 euro moeten betalen, start de eerste betaling in november 2011 (25 euro en de volgende maanden telkens 20 euro) en eindigt in juni 2012.

De school werkt met een spaarplan. De commissie gaat er van uit dat een gespreide betaling allereerst uit lofwaardige sociale motieven wordt georganiseerd. Er kan dan ook geen bezwaar bestaan tegen een dergelijke formule wanneer de ouders daar vrijwillig kunnen aan deelnemen. Toch wijst de commissie er op dat een spaarplan niet meer is dan een modaliteit van de betaling. De sneeuwklassen worden in schooljaar 2012-2013 georganiseerd. Eerst dan hebben ouders juridisch een schuld tegenover de school voor de activiteit waaraan hun kind in dat schooljaar deelneemt. Ouders die daar de voorkeur zouden aan geven, moeten daarom in de mogelijkheid gesteld worden om het volledige bedrag te betalen in het jaar dat de activiteit

wordt georganiseerd. Het feit dat de school zelf afspraken van gespreide betaling maakt met organisatoren van de activiteiten biedt haar nog geen grondslag om ook aan de ouders een vervroegde gedeeltelijke betaling op te leggen. De commissie heeft al eerder gesteld dat het wel tot de autonomie van het schoolbestuur behoort om binnen een schooljaar de modaliteiten voor de betaling van de schoolfacturen vast te stellen en bv. betaling van voorschotten te vragen (zie: CZB/V/KBO/2008/222 en CZB/KL/KBO/2008/225).

4.3.4 De Commissie komt tot volgend advies:

Het hanteren van een verschillend tarief voor onderwijsactiviteiten zoals extramurale activiteiten, is onverenigbaar met de verplichting van elk schoolbestuur om alle ouders en leerlingen gelijk te behandelen. Het aan de leerlingen aangerekende bedrag voor een activiteit extra muros moet op de kostprijs gebaseerd zijn. Indien het schoolbestuur beslist om met eigen of externe middelen de prijs te drukken, dan moet dat voor alle leerlingen op gelijke voet gelden, individuele sociale tegemoetkomingen uitgezonderd. Een lager tarief voor sneeuwklassen aanrekenen aan leerlingen die in vorige schooljaren aan andere meerdaagse extramurale activiteiten deelnamen, brengt mee dat die leerlingen voor het bedrag van de minder scherpe maximumfactuur van 360 euro van meer activiteiten dan andere leerlingen genieten. Een dergelijke behandeling uitgaande van het schoolbestuur is discriminerend.

Een spaarplan is niet meer dan een modaliteit van de betaling. Kosten voor activiteiten kunnen maar in het schooljaar waarin ze worden georganiseerd aan de ouders worden aangerekend, tenzij de ouders er zelf voor opteren om in te stappen in een spaarplan dat over meerdere schooljaren loopt.

Brussel, 7 november 2011

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter